

เห็นแก่ดก
๒

ค. สมุด สมเด็จ

พระเจ้าลูกยาเธอ

เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร

ถก พค
๒

เรื่อง

“นิพนธ์นิพนธ์”
๒

พระ จรรักษ์ เพ็ชร

เป็นผู้ผูกเรื่อง และเรียบเรียง

ตัว ๓๓

พระยา ภาณุ นฤนาถ

นาย ธี (ทิพเดชะ)

อัย ค่ำ (บ่าว พระยา ภาณุ นฤนาถ)

แม่ ๓๓

ฉากห้องหนังสือ ในบ้าน พระยาภักตนิถนารท

มีประตูข้างซ้ายเข้าไปในห้องนอน ข้างขวาออก

ไปเค็ยง ทางซ้ชนตง หตง มีน้ำต่าง เค็รตง

ประตบ ประต่า ไม่เพน ของ มีราคา แต่ ไร

ไต ตี ๆ

พอเบ็ดม่าน อ้ายค้ำพานายถ้ำ (ทิพเดชะ)

เข้ามาทง ประตูขวา นายถ้ำนน เพน คน อาย

ราว ๕๐ แต่หน้าตาแก๊ ผม หงอกหน้าย่นมาก

แตจมุ๊ก ออกจะแดง ๆ เห็นไต้ว่าเพน คนกิน

เหล้าจต แต่ง กายค่อนข้างจะปอน ๆ แต่

ยง เห็น ไต้ว่า ไต้ เคยเพน ผต มาครง หนึ่ง แต่ว

นายดำ

ก็แล้วเจ้าคุณเมื่อไหร่จะกลับ

ยายคำ

เห็นจะไม่ช้าแล้วครับ ท่านเคยกลับจาก

ออฟฟิศ ราวบ่าย ๕ โมง ทุกวัน

นายดำ

ถ้ายงงหนัก คอยอยู่ที่นี้ก็ได้

ยายคำ

ครับ

(ตง นั่ง กับ พัน ที่ริม ประตู)

นายดำ

(ดูอายคำแล้วจึงพูด) แกไม่ตองนั่งคอย

อยู่กับฉันหรอก มีธุระอะไรก็ไปทำเสียเถอะ

อายคำ

ครับ (นั่งนิ่งไม่ลุกไป)

นายดำ

ฮือ! (มองดูอายคำครู่หนึ่ง แล้วไปยื่น

มองดูอะไรเด่นที่หน้าต่าง ลักครู่หนึ่ง อายคำก็

ยังคงนั่งนิ่งอยู่เฉย ๆ จึงหันไปพูดอีก)

แกจะคอยอะไรอีกล่ะ

๕

อาย คำ

เปล่า ครับ

นายดำ

ถ้า จะ ต้อง คอย อยู่ เพราะ ฉนั้น ละ ก็ ฉนั้น ขอ
บอก ว่า ไม่ จำ เบน • แก จะ ไป ก็ ได้

อาย คำ

ครับ (นั่งนิ่งไม่ลุกไป)

นายดำ

(ดูอาย คำ ออกจาก ครัว นิ่ง แล้ว ก็ หัวเราะ) ฮะ ๆ

ฮะ ๆ แก เห็น ท่า ทาง ฉนั้น มั้ ไม่ได้ การ กระทบ

แท้ที่จริงฉันนี่แหละเป็น ผู้ดี เหมือนกัน มี ๓ วรรณะ

ไม่ต่ำ ไม่เดว ไป กว่าเจ้าคุณ ภาคิเดย

อ้าย คำ

(ออกไม่ใคร่เชื่อ) ครับ

นาย ถ้ำ

ฮือ! แก่ ไม่เชื่อ! ที่จริง แก่ ก็ไม่น่าเชื่อ

รูปร่าง ฉัน มัน ไทรม เต็ม ที่ เครื่อง แต่ง ตัว ฤ
ก็ ปอน เต็ม ที่ ยั้ง ๕ แต่ฉัน ดูบาด ได้ เทียว ว่า

ฉัน จะ ไม่แตะ ต้อง สิ่ง ของ อะไร ของ เจ้าคุณ

ภาคิ ก่อน ที่ จะ ได้ รับ อนุญาต เข้าใจใหม่

อาย คำ

ครับ

(นายดำ มองต๋อายคำ เห็น จะ ไม่ไป แน่ แด้ว)

ก็ ถอน ใจ ใหญ่ แด้ว ไป หยิบ หนังสือ เด่มหนึ่ง

มา นั่ง อ่าน ที่ เก้าอี้ เจียงบ อยู่ ครู่ หนึ่ง)

(พระยา ภักดี นฤนารถ เข้า มา ทาง ประตู ขวา)

พระยา ภักดี อายู ราว นายดำ ฎา จะ แก่ กว่า นิด

หน่อย กิริยา ทำ ทาง เบน ขุน นาง ผู้ ใหญ่

ฉาย อาย คำ พอ นาย เขา มา ก็ ยก มือ ไหว้ แด้ว

ตั้ง ทำ จะ พุด)

พระยาภักดี

อะไรวะ

อายคำรับ ประทาน โทษ ขอรับ (บู้ปาก ไปทางนายดำ)พระยาภักดี

ใครวะ

อายคำ

อ้างว่า เป็น เกสอเก่า ของไตเท่า ผมบอก
 ว่า ไตเท่า ยัง ไม่ ถัด จาก ออฟฟิศ ก็ ไม่ ยอม ไป
 เดิน เรื่อย ชน มา ที่ นี้ ว่า จะ มา คอย พบ ไตเท่า

พระยา ภาคิ

แถว ยงใจ ณะ

อาย คำ

เกด้า ผม กั ตาม ฐน มา ดวย

มา หนึ่ง คุม

อยุ่ หนึ่ง

พระยาภาคิ

เฮอ! ตั ณะวะ เอ็ง ออก ไป หนึ่ง คอย อยุ่ ฐาง

นอก กั ไต

อาย คำ

ขอ รับ ผม

พระยาภักดี

คอยอยู่ใกล้ ๆ เพื่อข้าจะเรียก แล้วก็
ถ้าคุณตอออกมาบอกข้าด้วยนะ

อ้ายคำ

ขอรับผม (ออกไปทางประตูขวา)

พระยาภักดี

(แต่ดูนายดำอยู่ครู่หนึ่ง แล้วกระแอม)

อะแอม!

นายดำ

(เหยียดมาเห็น) อ้อ ไต่เข้ากรุณา ผม

ไหว (ยกมือไหว้แล้วลุกขึ้นยืน)

ได้

เท่าเห็น จะจำผมไม่ได้

พระยาภักดี

(มองดู) ฉันไม่คุ้นใจ ดูเหมือนจะ

จำได้คล้ายคล้าย คล้ายคลา

นายดำ

ก็ยังมีสิครับ ได้เท่าที่มีบุญขึ้นแล้ว

จะมาจากมาจำคนเช่นผมยังไม่ได้

พระยาภักดี

อ้อ! พิศๆ ไปก็ออกจะจำได้ นายดำ

ใช่ไหม

นายดำ

ขอ รำ นายดำที่พิเศษะ

พระยาภักดี

อ้อ ๆ นั้งเดี่ยวก่อนซิ (นั้งทงสองคน

ค้วยกัน) เบนยังเงี สบายดีอยู่ดอกหรือ

นายดำ

ขอ รำ ผมก็ไม่เจ็บไข มีอาการถึงจะต้ม
จะตายอะไร

พระยาภักดี

แกแปลกไปมาก ดูแก่ไป

นายดำ

ขอรับ ผมก็รู้สึกตัวว่าผมแก่ไปมาก

พระยาภักดี

ฉันยังไม่ได้พบแกเลยตั้งแต่.....

นายดำ

จริงขอรับหลายปีมาแล้ว ดิฉันหาบ่ได้
แล้ว

พระยาภักดี

แหม! ยังงั้นเทียวฤ

นายดำ

แน่ละสิครับ • เมื่อ...เมื่อเกิดความขึ้นนะ

โตเท่ากับผม ยังหนุ่ม อยู่ด้วย กันนี่ครับ ผม
 เป็น ทิพ เดชะ โตเท่า ยัง เป็น หดวง กำร อยู่
 ยังไง ละ

พระยามักดี

ถูก ละ ๓

นายดำ

แต่ว่า ก็ผม ยัง ต้อง ไป... เอ้อ... ไป เป็น โทษ
 เสีย สิบ ปี ยัง ไง ละ ครับ

พระยามักดี

อ้อ ๓! ดู บบ หรี ไหม ละ

๑๕

นายดำ

ขอบพระเดชพระคุณ (รับบหรีไปจุดส้ม)

พระยามกต

แล้วแกไปทำอะไร เห็นหายไป

นายดำ

ผมขึ้นไปอยู่ที่พิศณุโลกครับ พอพ้นโทษ
แล้วผมก็เคยเบ็ดไปให้พิน บาง กอก จะอยู่
ดูหน้าพวกพ้อง ยัง ใจ ได้

พระยามกต

ถูกแล้ว ถูกแล้ว ทำมาหากินยัง ใจ ที่

พิศณุโลก

นายดำ

แต่แรก ผม พยายาม หางาน ทำ ทาง เต็ม ยัน
 บานชี ก็ไม่สำเร็จ (หัวเราะ)

พระยาภักดี

ฮือ! ไหน ชั้ คั้น ๆ เห็น จะดำ มาก จริง
 แด้ว ยัง ไร ละ

นายดำ

แด้ว ผม ก็ เขา หน ค้า ชาย กับ เจ็ก สอง ตาม คน
 ด่วย กัน

พระยาภักดี

แด้ว เปน ยัง ไร

๑๗

นายดำ

ก็ดี หรอกครับ พอไถๆไปได้ ไม่สู้
ผิดเคืองนัก แต่ภายหลัง อ้ายผี โดภามัน ก็เข้า
คิดใจผมอีก

พระบาท

เอ๊ะ ! อะไรเล่น อย่าง เก่าอีกฤ

นายดำ

เปล่าครับ อ้ายอย่าง เก่า ผมเข็ด แต่
ถึงจะไม่เข็ด มัน ก็ทำอย่าง เก่าอีก ไม่ได้ เพราะ

ผม ไม่ได้เป็น ข้าราชการ แล้ว   อย่าง ที่ ทำ
 ครั้ง ก่อน   มัน ก็ ไม่มี โอกาส อยู่ เอง   ถูก
 โหม ดะ ครบ

พระยามกต

ถูก แล้ว   เป็น เกราะ หัด ของ แก ที่ ไม่มี
 โอกาส

นายดำ

ที่ จริง ถึง มี โอกาส ผม ก็ ไม่ เด่น อีก   ผม
 ก็ แก่ จน หว หง ออ แล้ว   ต้อง มีความ คิด ตื่น
 กว่า แต่ ก่อน ลึก หน่อย   การ ที่ ผม ทำ อย่าง ครั้ง
 ก่อน นะ   ผล ที่ ได้ มัน ไม่มี หน้า หน้า เท่า ผล ที่

เสียเลย เพราะฉันนี่ ผมจึงไปคิดหาหนทาง
ที่จะทำการให้โตผลมาก ๆ และให้มีทาง
ลำบากน้อย ๆ

พระยามกต

ฮือ! แล้วยังทำอะไรล่ะ ฉันหวังใจว่าการ
ที่ทำนั้นไม่เป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย แต่ที่จริง
นี่ก็ไม่ต้องกล่าว เพราะถ้าผิดกฎหมายแกลง
ไม่มาเล่าให้ฉันฟัง

นายดำ

อ้อเจ้าคุณนี่ก็ยังไม่ฟัง พูดอยู่เหมือนหนู ๆ
นี่เอง การที่ผมทำนี่เป็นการค้าขายครับ

พระยาภักดี

คำอะไร

นายดำ

ฉัน

พระยาภักดี

อ้อ! ได้ทำอะไร ดีๆ

นายดำ

ฉิบหายหมดตัว

พระยาภักดี

อ้าว! ทำไมยังงั้น .

นายดำ

• เขาจับได้เสียนะซี เพราะหัดที่ไม่คิดคุก
เข้าไป ควย

พระยาภักดี

จริง เพราะหัด

นายดำ

รอดตัวที่ หมอ ความ ของ ผม ดี แก้วว่าผม
ไม่รู้ไม่เห็น ควย จัน กิม จัน เ็งก มากูเงิน
ผม ไปว่าจะ ไปทำทูน ในการ คำชาย ต้อง
เรือ เข้าๆ อะไร อัน หนึ่ง ผม ก็ จำ ไม่ได้ ถนัด
เสีย แถ้ว และ จัน กิม จัน เ็งก เอา เงิน นัน ไป

ดง ทุ่น ซอ ผืน   ผมไม่รู้ไม่เห็นด้วย   ที่
 จริง ผม ระวัง ตัว มาก   คอย เฝ้า ยัง ไม่ ออก หน้า
 ออก ตา เดย   เพราะ ยัง นี้ ถึง ได้ หา พยาน มา
 ยัน ผม ยาก นึก

พระยาภักดี

ฮือ! ก็จั้น กิมจั้นเง็กดำ

นายดำ

คิดตรง อยู่ที่ พิศณุ โดก

พระยาภักดี

ฮือ

นายดำ

แหม! วนัน รอนจริง   ทำให้ระหายน่าพดก

พระยา ภัคดี

(เรียก) อ้ายคำ!   ไปหา โชดา มา ถ้วย

เถอะ

นายดำ

โชดา เบ่งตา ฤา ครบ

พระยา ภัคดี

จะ เอา ครีม โชดาก็ ได้   ฤา หน้า แดง

นายดำ

น้ำ เหลือง ๆ   ไม่มี ฤา ครบ   มัน ค่อย ชื่น ออก

ชื่น ใจ หน้อย หนึ่ง

พระยาภาค

ไม่มี ถึงจะมีฉันก็ไม่เห็น ควรจะกินเว
รอน ๆ ยั้ง

(อ้ายคำยก โชดาเข้ามาทางขวา ว่าง

โชดาบนโต๊ะแล้วกลับออกไป นายดำยก

โชดาขึ้นดื่ม ทำหน้าเหี้ยแล้ววาง)

นายดำ

ที่พิศณุโลกก็พอหาอะไรดื่ม ได้พอใช้
เที่ยวครบ

พระยาภาค

(แถมดูหน้านายดำ) ฉันเชื่อ เชื่อทีเดียว!

เออ นี่ แน่ ชน ขอ ถาม อะไร ลัก หน้อย เกอะ แะ
 มาหาฉัน วัน นี้ นะ มี ชุระ อะไร อย่า เกรงใจ
 เลย เสียแรง เปน เกดอกัน มา แต่ เก้า แต่ แก่

นายดำ

ผม มากี่ ตั้งใจ มา เยี่ยม เจ้า คุณ นั้น แหะตะ
 อย่าง หนึ่ง อีก อย่าง หนึ่ง ผม นึก ว่า ถ้า มี โอกาส
 จะ ได้ พบ แม่ ดอ บ้าง

พระยาภักดี

(หน้าตั้ง) อ้อ

นายดำ

เขาว่า เปน ลาว ใหญ่ แล้ว ไม่ใช่ ฤๅ ครับ

พระยาภักดี

ก็สาวอายุ ๓๗ แล้ว

นายดำ

ขอ ถูกรับ แล้ว เขาว่าเหมือนแม่เขาไม่

ใช่ถูกรับ

พระยาภักดี

ก็เหมือน

นายดำ

ผม จะ พบ ดัก ทั่ว ใต้ ใหม ครับ

พระยาภักดี

ฉัน บอก ไม่ได้ ว่า เมื่อ ไหร่ ๐ จะมี โอกาส ที่

จะ พบ แม่ ดอก

นาย ถ้ำ

ไม่ว่าจะ เจ้าคุณ ไม่เต็ม ใจ ให้ ผม พบ ยัง
งั้น ถ้ำ

พระยา ภูกติ

ถ้า จะ ให้ ฉัน ตอบ ตาม ใจ จริง ก็ ต้อง ตอบ ว่า
ถ้า ไม่ พบ ได้ ตกลง ว่า

นาย ถ้ำ

(ออก โกรธ) ทำ ไร

พระยา ภูกติ

จะ ให้ ฉัน ตอบ อธิบาย ไป ทำ ไร แก่ ควร

จะเข้าใจตัวเองดีเทียว

นายถ้ำ

เข้าใจยังงี้

พระยาภักดี

จะให้ฉันพูดตามตรงอีก

นายถ้ำ

เชิญ

พระยาภักดี

ถ้ายังงี้ก็เอาสิ ที่ฉันไม่เต็มใจให้แก

พบกับแม่ดอ ก็เพราะแม่ดอเป็นลูกได้

ความอบรมอันดี ดมควรแก่ผู้มั่งคั่ง

พระยาภักดี

ทาง ที่ จะ ต้อง รับ พระ ราช อาญา มี

หลาย ทาง บาง คน ก็ พลาด อย่าง โฉน บาง
คน ก็ พลาด อย่าง นี้ ความ ผิด ที่ คน กระทำ ก็
มี หลาย ชั้น

นายดำ

ยัง นี้ ชี ถึง การ ช้อ โกง ก็ มี หลาย ชนิด
หลาย ชั้น เหมือน กัน ถ้า ไม่ อย่าง นั้น คุณ
เอง จะ ไต่ มา ถอย หน้า เป็น พระยา อยู่ ฤ

พระยาภักดี

ที่ แก พุด เช่น นี้ ถ้า เป็น คนอื่น เขา คง หา ว่า
แก หมิ่น ประมาท เขา แต่ ฉนี้ นะ เป็น คน ที่ รั

จักแกมา ชำ นาน แด้ว

เพราะ ฉนั้น พอ จู

ให้อภัยได้

นายถ้ำ

ขอบ พระ เศษ พระคุณ ผม เข้าใจ ดี แด้ว

ถ้า ข้อ โกง เล็ก น้อย จัง จะมี โทษ โกง ให้เป็น
การ ใหญ่ ไม่ เป็น ไ

พระยามิตติ

แก ยัง เข้าใจ ผิด อยู่ มาก การ ที่ คน

ได้ รับ พระ ราช อาญา คราว หนึ่ง แด้ว ไม่ใช่

ว่า ใคร ๆ เขา จะ พา กัน ค่อย คัด รอน ไม่ ให้

มี ทาง ผงก หัว ไ้ อีก ไม่ใช่ เช่น นั้น ถ้า

ใคร ดำ แดง ให้ ปรากฏ ว่า รุ้ ลึก เข็ด หลาบ

เกรง พระ ราช อาญา   ละ ความ ประพฤติ ที่ ชั่ว
 ประพฤติ ทาง ที่ ดี แล   ก็ คง จะ ต้อง มี ผู้ รุ้ สัก
 ส่ง สำนั ก สัก คราว หนึ่ง

นายถ้ำ

เจ้า คุณ จะ พุด ยัง ไร ก็ พุด ได้ เจ้า คุณ ไม่ เคย
 คิด คุณ จะ มา รุ้ ยัง ไร ได้ ว่า ชาย คน ที่ คิด คุณ ออก
 มา แล วนั ะ   มัน จะ ได้ รับ ความ ด่า บาก ยัง ไร ะ

พระยาภักดี

ฉัน ขอ ถาม หน้ อ ย เอะ   ว่า ตั้ง แต่ แก พัน
 โทษ มา แล วนั   แก ได้ พยา ยาม ที่ จะ สำนั ก ให้
 ปราบ ฏ อย่าง ไร บ้าง   ว่า แก หน้ ตัง ใจ จะ ประ
 พฤติ แต่ ไน ทาง ที่ ดี ที่ ควร

นายถ้ำ

ผม จะ พยายาม ฤๅ มิ พยายาม ก็ ไม่มี ใคร
ปรากฏา หนึ่ง

พระยามักดี

อ้อ เพราะ ฉนั้น แก ก็ เคย ปล่อย ตัว ไป ตาม
ใจ ของ แก ยั้ง หนึ่ง

นายถ้ำ

(หัวเราะ) เจ้าคุณ ต้อง เข้าใจ ว่า ผม ก็ รัก
ชีวิต ของ ผม เหมือน กัน ที่ จะ ให้ ผม อดตาย
นั้น เหลือ เกิน นั้ก ผม หา ได้ ทางไหน ผม ก็ เอา

ทาง นั้น

พระยาภักดี

ฮือ!... แก่อยาก จะ พบ แม่ ดอก ทำ ไหม

นายดำ

ผม ไม่ ไ้ เห็น หล่อน ... ตั้งแต่ หล่อน อาย

ได้ ๒ ปี เศษ เท่านั้น ... ผม ก็ อยาก จะ ดู ว่า เด็ยจ นี
หล่อน จะ เป็น ยัง ไง

พระยาภักดี

ฮือ นั้น แน่ รุป แม่ ดอก ... นาย เมื่อ เร็ว ๆ

หือ เอง

(ถูก ไป หยิบ รุป มา ดั่ง ให้ นายดำ)

ครูรูปนี้ ก็เท่ากับดูตัวเหมือนกัน

นายดำ

(รับรูปไปตแล้วพูด) อ้อ! เหมือนแม่

จริง ขอรับ ผมได้ทราบข่าวว่าจะแต่งงาน

กับนายทองคำถูกเจ้าคุณ รณชิต ไม่ใช่ฤ

ขอรับ

พระยาภักดี

ยังงั้น

นายดำ

จะแต่งงานเมื่อไรครับ

พระยาภักดี

ยังไม่แน่ เห็นจะโนเร็ว ๆ นี้

นายถา

ถ้ากำหนดวันแน่เมื่อไหร่ ได้เท่าโปรด
บอกให้ผมทราบด้วยนะครับ

พระยาภักดี

จำเปนนถา

นายถา

ผมจะได้มาช่วยงาน

พระยาภักดี

อะไรแกจะมาด้วยถา ตรีตรองเสียให้

ตลอด หน้อย เกอะ

นาย ถ้ำ

ผม เห็น ควร ตัว ผม จะ มา รต หน้า ด้วย นะ ครับ

พระยา ภาคิ

นี่ แก เอะ ไว มา สึก

นาย ถ้ำ

เอ๊ะ! เจ้า คุณ นี้ ชอบ กต จริง ๆ ก็ แม่ ดอ
นี่ ถูก ผม แท้ ๆ ไม่ใช่ ฉา

พระยา ภาคิ

ขอ! นี่ แก ฟัง รู้ สึก ตัว แหะ ฉา ว่า แม่
ดอ เป็น ดูก แก ที่ จริง ฉนั้น เอง ก็ เกือบ จะ ดิม

ได้ย แต้ว ว่า แก ณะ เปน พ่อ แม่ ดอ

นายดำ

จริง ผม มีความผิด ที่ทิ้ง แม่ ดอ ไปเดี่ยว

นาน นี แม่ ดอ คง ไม่รู้ โดย ละชิว่า ผม เปน
พ่อ เห็น จะ นึก ว่า เจ้าคุณ เปน พ่อ กระจมิ่ง

พระยาภักดี

เขารู้ว่า ฉัน เปน แต่ พ่อ เดียง เขา ฉัน บอก

เขา ว่า พ่อ เขา ตาย เดียง ตั้ง แต่ เขายัง เด็ก ๆ เขา
ก็ เดียง นับ ถือ ฉัน เปน พ่อ

นายดำ

ก็ แม่ เขา ไม่ บอก ไม่ เต่า อะไร ให้ ดูก เขารู้
มิ่ง เดย ฤ

พระยาภักดี

เขาไม่ได้บอก

นายดำ

ทำไม

พระยาภักดี

แกไม่ควรจะต้องถามเลย แกก็อยู่ดู

แต่ว่าตั้งแต่แรกไตแม่หมวดมาแล้ว แกไม่

ได้ทำให้เขาเป็นที่พอใจเลยสักขณะจิตรเดียว

• นายดำ

จริงซี! ผู้เจ้าคุณคงนึกละซี ว่าถ้าแม่

หมวดนี้ ไต่กะเจ้า คุณเสีย จะดีกว่า

พระยาภักดี

ก็ถามันไม่จริง เช่น นั้นละ แม่หมวด เดอก
 ผัวผิดแท้ที่เดียว เมื่อ จะตาย หล่อน ก็รู้ ดีก
 จึง ไต่มอบแม่ดอ ใจ ให้เงน ลูกฉัน ขอให้
 ฉัน เสีย ใจ ให้เต็มอก ใน ใจฉันเอง ฉันก็
 ไต่คง ใจ ทะนุถนอมแม่ดอ เหมือนลูกใน
 ออกฉัน ฉัน ไต่กระทำ น้าที่ พ่อตลอดมา โดย
 ความเต็มใจจริง ๆ แม่ดอเอง คง จะเป็น
 พยานว่าฉัน ไต่กระทำ ให้เสีย วาจา ที่ฉัน
 ให้ ใจแก่แม่หมวดเดย

นายดำ

จริง ผมนะได้ประพาศไม่ตี บกพร่อง
 ในหน้าที่บิดามาก ใต้ค่อไปผมจะตั้งใจ
 ประพาศให้สมควร

พระยาภักดี

ดูเกินเวลาเสียแล้ว แม่ดอกก็จะมีเข้า
 มีเรือนอยู่แล้ว

นายดำ

ผมไม่เห็น จะเกินเวลาไปเลย

พระยาภักดี

แก้คิดจะทำอะไร

นายดำ

ผมคิดว่า เป็นหน้าที่ จะ ต้อง มา อยู่ ใ กุฎ^๒
 ษิต ถูก ดำว ผม เพื่อ จะ ได้ ช่วย เหลือ เจ้อ จาน
 ไน ชุระ ต่าง ๆ ตาม เวตา อัน ควร

พระยาภักต

ฉัน บอก แล้ว ว่า เขา จะ มี เย่า มี เรือน
 อยู่ แล้ว

นายดำ

ผม ทราบ แล้ว เมื่อ ยัง อยู่ ใน บ้าน เจ้าคุณ
 ผม ก็ วาง ใจ ได้ นี้ จะ แยก ไป มี เย่า มี เรือน
 ของ ตัว เอง แล้ว ผม จะ ต้อง เข้า มา อยู่ กับ เขา

เพื่อ จะ ได้ เป็น กำดัง แก่ เขาบ้าง

พระยาภักดี

เอ๊ะ! แกนี่ จะ เป็น บ้า เตี้ย แล้วย ักระมั่ง

นายดำ

ทำไม

พระยาภักดี

แก จะ คิด ไป อยู่กับ ลูกสาว ยั้ง นั้น ยั้ง ใจ ได้

นายดำ

ทำไม ครับ ก็ ผู้ที่ จะ มา เป็น ลูกเขย ผม

นี่ เขาก็ มั่ง มี พอ อยู่ ไม่ใช่ ฤา เขา จะ

เพียง ผม ไหว อีกสัก คน ไม่ได้ เทียว ฤา

พระยามักัด

แก ไป เบน เจ้า บุญ นายคุณ อะไร เขา เขา
จะ ไต่ ^๕เตยง แก

นายดำ

ผม เบน พ่อ แม่ ดอ ตู ก็มี บุญคุณ พอแล้ว

พระยามักัด

เอะ ! นี่ แก จะ ขยาย ^๕ขึ้น ว่า แก เบน พ่อ แม่
ดอ ^๕ยัง น ฤ

นายดำ

ก็ ^๕ยัง น ฤ ขอ วั

พระยาภักดี

พุทธโธ! นี่ แก นะ ไม่มี ความ เมตตา ถูก แล
 บาง เถย เทียว ฤา   ถึง ได้ คิด ร้าย แก เขา ได้
 ยง ษ

นายดำ

คิด ร้าย ยง ษ

พระยาภักดี

นาย ทองคำ   เขา จะ มา แต่ง กับ ลูกสาว คน
 เช่น แก ได้ อยู่ ฤา

นายดำ

ถ้า เขา รัก แน่ ดอ อ จ ริ ง ดี ก็   ถึง ผม จั :

เป็น คน เดว กว่าที่ ผม เป็น อยู่ นี้   เขาก็ คง ไม่
 รัง เกียจ

พระยาภักดี

ถึง นาย ทอง คำ จะ ไม่ รัง เกียจ   คน อื่น ๆ
 ก็ คง ต้อง รัง เกียจ   ใคร เขา จะ มา คบ คำ ด้ มา คม
 ได้ อีก ต่อ ไป   ไป ช่าง ไหน เขาก็ จะ แด ดู พุด
 ชุบ ชิบ กัน   ถ้า ใคร เขา เดียง ได้ เขาก็ คง เดียง
 แก จะ มา ทำ ให้ แม่ ลออ เป็น หมา หิ้ว เน่า ฤ

นาย ถำ

เจ้า คุณ   ผม จะ ต้อง พุด ตาม ตรง   ผม
 นะ มัน หมด ทาง หากิน แล้ว   ไม่ แด เห็น ทาง อื่น

นอกจากที่ จะ อาไ้รย ดุ ก ดาว ให้ เขา เดียง

พระยาภักดี

อ้อ! นี่ นะ แก ต้อง การ เงิน ยัง นี้ ฤ

นายดำ

ก็ แน่ ละ ไม่มี เงิน ก็ อด ตาย เทำ นั้น เอง

พระยาภักดี

ก็ จะ พุด กัน เสีย ตรง ๆ เทำ นั้น ก็ จะ แต้

กัฬ เหา เกอะ ฉน ให้ แก เดียง นี้ ก็ ได้ เทำ

ไหว่ ถึง จะ พอ เหา ไป สิบ ชั่ง ก็ ोन พอ โหม

นายดำ

ไม่รับประทวน

พระยาภักดี

ยี่สิบซ่ง

พ่ายดำ

ไม่รับประทาน

พระยาภักดี

ห้าสิบซ่ง

พ่ายดำ

พุดไซ้เจ้าคุณ แต่ที่ผม ดิบหาย ไปในเรื่อง
 คำสอน นั้น ก็เกือบ ร้อย ซ่ง เข้า ไป แล้ว

พระยาภักดี

เฮ! ร้อยซ่ง ก็เฮ

นายดำ

ผม ไม่อยาก ให้เจ้าคุณ ฉิบหาย หรอก

พระยาภักดี

ช่าง ฉันท เอะ ขอ แต่ ให้ แกรับ เงิน ร้อย ชั่ง
 แดง ก็ ไป เสีย ให้ พน เอะ

นายดำ

ถ้า หมด ผม จะ ไป เอา ที่ ไหน อีก ละ ผม
 ไม่ ใจ นะ เจ้าคุณ ถ้า ให้ ผม ไป อยู่ เดี่ยว กับ ลูก
 ดำ ผม เงิน ก็ จะ ไม่ เสีย มาก

พระยาภักดี

เงิน นะ ฉันท ไม่ เสีย ดาย หรอก   ฉันท เสีย

ตายชื่อ และเสีย ๑๖ ความสุข ของ แม่ดอ
มาก กว่า

นายดำ

คุณ จะให้ผม ขาย ลูกผม ยั้ง นี้ ฤ

พระยาภักดี

จะ เรียกว่า กระไร ก็ ตาม ใจ เอะ แต่ ที่
จริง ฉัน ตั้ง ใจ ขอ ความ สุข ให้ แก่ แม่ ดอ
เท่านั้น

นายดำ

ที่ คุณ จะมา พราก พ่อ กับ ลูก เดียว เช่น นี้ นะ คุณ
เห็น ส้ม วรร แล้ว ฤ

พระยา ภูเก็ต

ฉัน เห็น ส้มควรว แล้ว ฉัน ถึง ไต่ ประสงค์^๑ที่
 จะ ทำ แม่ ดอน นะ ดี เกิน ที่ จะ เป็น ลูก คน เช่น
 แก ยัง ใจ! จะ ต้อง การ เงิน เท่า ไหร่ ว่า มา!
 (ลูก ชน ยืน จ้อง นาย)

นาย ถา

ฉัน ไม่ ต้อง การ เงิน ของ คุณ ผม จะ พบ
 กับ ลูก ผม

พระยา ภูเก็ต

ฉัน ไม่ ยอม ให้ แก่ พบ จะ เอา เงิน เท่า ไหร่
 จะ ให้

นายถ้ำ

ผมไม่เอาเงินของคุณ

พระยาภักดี

ถ้ายิ่งไปก็ไปให้พบบ้านฉัน! ไป!

นายถ้ำ

ผมไม่ไป จะทำไมผม

พระยาภักดี

พี่แน่ะ แยกอย่ามาทำอวดดีกับฉันไป!

นายถ้ำ

ผมไม่ไป (นั่งไขว่ห้าง กระทบกษาณ)

พระยามักดี

อย่าทำให้เกิดเคือง มากขึ้นหน่อยเถย ประ
เดี๋ยวฉันก็จะเหนียวใจไว้ไม่อยู่

นายดำ

คุณจะทำอะไรผม

พระยามักดี

ฉันไม่อยากจะทำอะไร แก แต่ถ้าแกไม่ไป
ละก็

นายดำ

จะทำไมผม ไหม! ทำเก่งจริงนะ เจ้า

คุณนะ แก่แล้ว นะ คว้า   จะ ประ พฤติ เป็น เด็ก
ไป ได้

พระยาภักดี

จริง ฉันทแก่จริง   แต่ขอ ให้เข้าใจว่า แก
ดูฉันทไม่ ไตนะ   ฉันท ไต เบรียบ แกมาก   ก่าดัง
ฉันท ยัง มี พอ คว   ก่าดัง แก นะ มี น อ่อน เดี่ย เดว
ฤทธิ เหต่า มีน เข้า ไป ฆ่า ก่าดัง แก เดี่ยหมด แล้ว

นายถ้ำ

(หัวเราะเยาะ)   ฮะ ๆ !   ช่าง พุดจริง
ยัง ไม่เบา บาง ตง กว่า เมื่อ หนุ่ม ๆ เถย

พระยามักดี

(โกรธ)   ยังไง   จะเอาเงินๆ จะเอา

แต่มา

นายดำ

ผมไม่เอาทั้ง สอง อย่าง

พระยามักดี

ถ้ายังงั้นก็ไป

นายดำ

คุณพูดซ้ำ ซากผม เบื่อ เฒ่า ท แถ้ว

พระยามักดี

ก็ถ้าเมื่อพูดกันดี ๆ ไม่ชอบ   ก็ต้อง

พูดกัน อย่าง เดียร์ฉาน ! (ไปหยิบแต่ผ้า
ที่แขวนไว้ที่ผนังลง มา) เออ เกอะ ! เป็นไร
 ก็เป็นไป จะต้อง เต้นงานเดี่ยวให้ตายไปทั้ง
 ตัวละ (เงอแต่มา จะ ตั๋น นายดำ)

นายดำ

(ตกใจ ตกชั้น ยืน) อะ ! อะ ! เจาคุณ !

(ยกแขนขึ้น บ้อง)

(อ้ายคำ เชิด มา ทาง ขวา พระยา ภักดี หย่อน

มือ ลง)

อ้ายคำ

ไต่เท้า ขอรับ

คุณ ถ้อย ชั้น กระโต มานี้

แล้ว (ออกไปตามทางเดิม)

(พระยาภักดิ์รีบเอาแต่ม้า ไป แขนง ตามที่

เดิม)

นายดำ

(หัวเราะ) ฮะ ๆ!

เคราะห์ดีจริง

ตกระกชี่!

(แม่ดอกเข้ามาทางขวา แม่ดอกอายุ

ประมาณ ๓๗ ปี แต่ง กาม อย่างไป เทียบนอก

บ้าน ฟัง กลับ มา)

แม่ดอก

แหม! คุณพ่อ

อะไร วัน นี้ กลับ มา บ้าน

อันจริง ฉันทหมายจะ กลับ มา ให้ทันคุณ พ่อ
กลับ ที่เดียว

พระยา ภักดี

(ยิ้ม) พ่อได้เลิกงานเร็วหน่อยก็รีบ กลับมา

แม่ ดอก

(มอง คุณชาย ดำ แดว หัน ไป พูด กับ พระยา

ภักดี) นั่น ใคร คะ

• พระยา ภักดี

• คน เขามา ห่วง พ่อ

นาย ดำ

ฉันทเป็น เกดอ เก้า ของ เจ้าคุณ   ท่าน นัย

ถือฉันเหมือนน้อง   ยังไงขอรับ   (พระยา
ภักดี พยัค หน้า)

แม่ตอ

อ้อ (ตง นิ่ง ไหว)   ภายงน้อฉัน ก็ตอง
 นบถืออ้อเหมือนอ้อฉันเหมือนกัน   ทำไม
 อ้อ ยังไม่รู้จากคุณอ้อเลย

นายดำ

ฉันอยู่หัวเมือง พังเขาสา แต่ฉันเคยเห็น
 หต่อนแล้ว

แม่ตอ

เมื่อไหร่คะ   ทำไมอ้อจำไม่ได้   อ้อ

แม่ดอก

ถ้ายังงั้น อีฉัน ก็ยัง ดีใจ มาก ชื่น ที่ ได้
 พบคุณ ก็ คุณ พ่อ อีฉัน ที่ ตาย ตะคะ รู้จัก
 ใหม่ (นายดำ พยัก หน้า) ถ้ายังงั้น คุณ ก็
 ดีกว่า อีฉัน อีฉัน ไม่รู้จัก เลย เคย เห็น แต่
 รูป ที่ โห่ จริง คุณแม่ รูป ร้าง สูง ๆ หน้า ออก
 กลาง อีฉัน ช่าง ชอบ หน้า เสีย จริง ๆ หน้า
 ตา เป็น คน ซื่อ ใจ คอ กว้าง ขวาง ถ้า ใคร
 บุก อีฉัน ว่า เป็น คน ไม่ดี อีฉัน ไม่ ยอม เชื่อ
 เป็น อัน ชาติ เทียว แต่ ท่าน ก็ เป็น คน ดี
 จริง ๆ อย่าง ที่ อีฉัน นึก เตา เอา ใน ใจ คุณ พ่อ
 นี้ ก็ ได้ บอก อีฉัน อย่าง นี้ จริง ใหม่ คะ คุณ พ่อ

(พระยาภักดี พยัค หน้า)

นายดำ

ถ้าใคร บอก หล่อน ว่า   พ่อ หล่อน ที่ตาย
 นะ เป็น คน ไม่ ดี ละ ก็   หล่อน เป็น ไม่ ยอม เชื่อ
 เลย เทียว ฤา

แม่ดอก

อีนี่ จะ ไป เชื่อ ยัง ไง   ดู ใน รูป ก็ เห็น ว่าเป็น คน ดี
 เหน คน ดี   เชนี่ คุณ พ่อ บอก แล้ว   ฤา ยั้ง
 เรื่อง อีนี่ จะ แต่ง งาน

นายดำ

บอก แล้ว   นี่ยิน ดี ด้วย

แม่ดอ

คุณ อาต้อง มารด นำ อีนี่ นะคะ

นาย ถ้ำ

ฉัน เออ... ฉัน เห็น จะ ต้อง รีบ กลับ ไป หัด

เมือง

แม่ดอ

โอ้ จะ อยู่ รด นำ อีนี่ หน่อย ไม่ได้ เทียว ฤๅคะ

นาย ถ้ำ

ฉัน จะ ขอ ตรีตรอง ดู ก่อน แต่ ยัง ใจ ๆ ก็ดี

ถึง ฉัน จะ อยู่ รด นำ หัด หน่อย ไม่ได้ ฉัน ก็ คง ตั้ง

ใจ อวย พร ให้ หัด หน่อย มี ความ คู้ช

แม่ตอ

(ไหว้) อีฉันรับพรล่วงหน้าไว้ก่อน คุณ

พ่อคะ ช่วยพูดจาชวนคุณอาให้หยุดหน้า

อีฉันหน่อย นะคะ อีฉันจะเข้าไปในเรือนเดี่ยว

ทีละ คุณพ่อกับคุณอาคงอยากคุยกัน อย่าง

ผู้ชาย ๆ สุนัขกว่า (ออกไปทางประตูซ้าย)

นายดำ

(นั่งอยู่ครู่หนึ่ง แล้วพูดเสียงเครือ ๆ)

เจ้าคุณขอรับ ไต่เท่าพูดถูก เด็กคนนี้

ดีเกินที่จะเป็นลูกผม ผมมันเดวทรามเกิน

ที่จะเป็นพ่อเขา ผมพึ่งรู้สึกความจริง

โดยว น: เอง

พระยาภักดี

(ตอบ่า นายดำ) พ่อดำ!

นายดำ

หัดอ น ได้ เขย น รูป พ่อ ของ หัดอ น ขึ้น ไว้ ใน
ใจ เป็น คน ดี ไม่มี ที่ ดี ผม ไม่ ต้อง การ
จะ ดบ รูป นั น เดี ย เเด ย (ถอด แหวน วง หั น
จาก หั น) นั น ณะ ครั บ แหวน นั น เป็น ของ แม่
หวด / ผม ได้ ดุด ไป ด้วย ดั ง เดียว เท่า นั น แห ตะ
เจ้า คุณ ได้ ไป รต เม ต ตา ผม ดั ก ที่ พ่อ ถึง วั น

แต่งงาน แม่ดอ คุณได้โปรดให้แหวนนี้
แก่เขา บอกว่าเป็นของรับไหว้ของผมนั่ง
มาแทนตัว

พระยาภักดี

(รับแหวน) ได้ซีเพื่อง่าย ~~ฉันจะ~~จัดการ
ตามแกดั่ง อย่าวิตกเลย

นายดำ

แล้วผมขออะไรอีกอย่าง

พระยาภักดี

อะไร ว่ามาเถอะ ฉันไม่ขัดเลย

นายดำ

อย่าได้บอกความจริงแก่แม่ดอกเดย ให้
เขาคงนับถือรูปผมอันเท่านั้น ว่าเป็นพ่อเขา
และให้นับถือตัวผมเป็น — เหมือนคุณ

พระยามกต

เขาเถอะ นั้น จะทำตามแก่ ประสงค์

นายดำ

ผมตาที่ พุ่งนี้เข้าผม จะ กัดไปพิศณุ

โลก

พระยามกต

เอาเงินไปใช้มันจ

(ไปไชกฤษณะเปิด

ดิน ชัก ไต่   หยิบ ฆนบัตร ออก มา บน หนึ่ง)

เฮ้! นี่ ณะ มี ดัก ตาม ดี ร้อย บาท ไต่ อยู่ เชา
ไป ไต่ กอน เอะ   ต้อง การ อีก ถึง ค่อย บอก
มาให้ ณฑ ทวบ

นายดำ

(เสียง เกรือ)

เจ้าคุณ! ผม ... ผม

(เข็ดหน้าตา)

พระยา ภาภิต

อ้าย! ไม่รับ ไม่ได้   ไม่รับ โกรช ก็นเทียบ

(ยัด เยียด ฆนบัตร ให้ นายดำ)

๒๗๖

นายดา

(รับชบัตร์)

ผมจะไม่ดื่ม พระเดชพระ

คุณได้เท่า จนจนตายทีเดียว ขอให้เชื่อผมเถอะ

พระยาภักดี

อย่าพูดให้มากนักเลย

เงินได้กระเบา

เด็งเถอะ

แล้วก็คิดอุปทานหาทางทำมาหากิน

ต่อไปนะ

นายดา

ขอรับ ผมจะตั้งใจทำมาหากินในทาง

อันชอบธรรมจริง ๆ ที่ตั้งใจจะทำ ถ้าผมนะคิด

โยก โย้ ไป อย่าง ไต อย่าง หนึ่ง อีก ขอ ย่า ให้
 ผม แคว้ว อาญา จักร เถย

พระยา ภักดี

เออ ๗ ตั้ง ใจ ใจ ให้ ดี เถอะ นึก ถึง แม่

ดอ บ้าง นะ

นาย ถ้า

ผม จะ ดืม ห่อน ไม่ได้ เถย จะ เห็น หน้า

ห่อน ติด ตา ไป ผม วัน ตาย ที่ เดียว ผม ถ้า ที่

ผม ไม่ จำ เบน ที่ จะ ต้อง ฝาก แม่ ดอ แก่ เจ้า คุณ

เพราะ เจ้า คุณ ได้ เบน พ่อ ห่อน ดียิ่ง ไป กว่า ผม ร้อย

เท่า พัน ทวี (เช็ด น้ำ ตา)

พระยามักัด

เอาเถอะ ขยำวิกตเลย แม่ตออ นะ ฉั้น
 กุง จะ วิก จะ ถนอม เหมือน อย่าง เดิม

นายดำ

ผมเชื่อ เชื่อแน่นนอน (ยกมือชนไหว)

ผมตากุณท์

(พระยามักัดเข้าไปจับมือนายดำ ต่างคน

ต่างแต่ดูตากันอยู่ครู่หนึ่ง แล้วพระยามักัด

นึกอะไรขึ้น มาออก

เดินไปที่โต๊ะเขียน

หนังสือ หีบรูปแม่ดอกทัง กรอบด้วย ดั่งให้

นายดำ นายดำรับรูปไปด้อยู่ครึ่งหนึ่ง ให้

พระยาภักดีอีก แดงก็รีบเดินออกไปทูล

ประคอง พระยาภักดียืนมอง ไช้ทาง

ประตูครึ่งหนึ่ง แดงก็เดินออกไปที่หน้าต่าง

ทางด้านหลัง ยืนพิงกรอบหน้าต่าง คอยมอง

ออกไปนอกหน้าต่าง (หนึ่งอยู่จนบัดนี้มาน)

จบเรื่อง